

HOFJESKRANT

NIEUWSBRIEF VAN DE STICHTING LANDELIJK HOFJESBERAAD

nummer 11, maart 2003

VIJF JAAR LANDELIJK HOFJESBERAAD

BINDEND ELEMENT VOOR EEN BIJZONDERE WOONVORM

Het is verheugend te constateren dat de Stichting Landelijk Hofjesberaad (LHB) binnen eigen kring in de afgelopen vijf jaar bestaansrecht heeft verworven. Zonder de steun van de Stichting Het R.C. Maagdenhuis was het niet gelukt het LHB op te richten. Elders in dit nummer kunt u meer lezen over de ontstaansgeschiedenis van onze stichting.

We kunnen niet zeggen dat we al nationale bekendheid genieten als een grote stichting die aan de weg timmert en regelmatig in de pers verschijnt. Dat willen wij ook niet. Wat wij wel willen, is het volgende.

Het uitgangspunt van het LHB was altijd om een bindend element te vormen voor een bijzondere woonvorm. Het gaat om een typisch Nederlands verschijnsel; behalve de begijnhoven in Vlaanderen is er in Europa geen identieke structuur te vinden. Dus steun van vergelijkbare instellingen buiten Nederland is niet te verwachten.

Mensen hebben er behoefte aan ergens bij te horen: bij hun familie of bij andere groepen met een gemeenschappelijk belang. Dit bleek ook zo te zijn bij de diverse stichtingen die hofjes besturen: een gevoel dat anderen met dezelfde problemen kampen en dat men al pratende ideeën opdoet om met deze problemen om te gaan.

Het LHB stelt zich ten doel om, zoals het zo mooi in de statuten staat, het algemeen belang te behartigen - in de ruimste zin des woords. Dit kon en kan maar op één manier: erkennen dat ieder bestuur zijn eigen verantwoordelijkheid heeft en dat dit vooral zo moet blijven. Door dit uitgangspunt te blijven hanteren, heeft het bestuur de vrijheid alles wat met de instandhouding van het bezit te maken heeft ter sprake te brengen. Zo passeerden tal van onderwerpen de revue en werd de onderlinge discussie aangemoedigd. Er is nooit gepeild of dit heeft geleid tot verandering van beleid bij een

van de aangesloten stichtingen, maar ik durf te beweren dat er zeker beïnvloeding heeft plaatsgevonden.

Door deze handelwijze heeft het bestuur een bindende rol gecreëerd en het vertrouwen van de leden gewonnen. Dit bleek onder andere uit het feit dat de leden het goedvonden dat het bestuur zich op het gebied van de OZB landelijk presenteerde. Vanwege de politieke ontwikkelingen heeft het bestuur overigens nog geen nadere stappen ondernomen. Wanneer zich nieuwe feiten aandienen, zal het bestuur zeker in actie komen.

In de afgelopen vijf jaar is het ledenaantal meer dan verdubbeld. Daarmee zijn wij nog niet tevreden. Niet alle besturen zullen zich bij het LHB willen aansluiten, maar het streven is een zo groot mogelijk aantal. Want daarmee geven wij aan dat we een onmisbaar element zijn in de Nederlandse 'woonvormsamenleving' en maken duidelijk dat wij veel meer zijn dan 'verhuurders van zulke aardige huisjes'. Wij zetten ons in voor behoud van het cultureel erfgoed, en willen aan mensen in de samenleving een plaats bieden waar zij tot persoonlijke ontplooiing kunnen komen.

De opgave voor de komende jaren is duidelijk: tezamen verder gaan op de ingeslagen weg en zoeken naar vernieuwende inzichten om onze hofjes nog lang hun functie te laten behouden.

M.D. van den Briel, voorzitter

VERDER IN DIT NUMMER:

- JAARVERSLAG
- VIJF JAAR LANDELIJK HOFJESBERAAD
- NIEUWE LEDEN: MEERMANSBURG EN HEILIGE GEESTHOFJE

INFORMATIE VAN HET BESTUUR

LANDELIJK HOFJESBERAAD

De Stichting Landelijk Hofjesberaad is bedacht op 8 april 1997 en daadwerkelijk opgericht op 4 juni 1997.

BESTUURSSAMENSTELLING

Drs. M.D. van den Briel, voorzitter (020 - 620 28 39)
Jhr. G.G. Witsen Elias, secretaris (058 - 212 95 91)
Dhr. C.S. Hoekema, 1e penningmeester
(0229 - 21 60 16 / 06 - 53 85 94 52)
Dhr. O.J. Tromp, 2e penningmeester (071 - 515 51 88)
Mw. E.C.M. Elzenga-Duynstee, lid (0174 - 64 11 98)
Dhr. ing. C.M. Hooyschuur, lid (075 - 628 14 10)
Drs. J.M. Poldermans, lid (023 - 532 85 19)
Dr. W.J.H. Verwers, lid (033 - 253 74 61)

SECRETARIAAT

Stichting Landelijk Hofjesberaad
Huddestraat 3-5, 1018 HB Amsterdam
Het secretariaat is tijdens kantooruren te bereiken op:
020 - 622 91 22, fax: 020 - 625 85 93,
e-mailadres: hofjesberaad@concern.nl
Contactpersonen: Ester Tas en Indra van den Berg
www.hofjesberaad.nl

HOFJESKRANT

De Hofjeskrant is voor geïnteresseerden op aanvraag beschikbaar. Bestuursleden krijgen de krant automatisch op hun thuisadres.

AANMELDING NIEUWE LEDEN

Voor meer informatie over het Landelijk Beraad en/of de mogelijkheden voor aansluiting bij het beraad kunt u zich richten tot Ester Tas. Natuurlijk zijn wij ook zeer geïnteresseerd in uw reactie op de Hofjeskrant. Belt u gerust, ook als u een actieve bijdrage wilt leveren aan het werk van de stichting.

EXTRA HOFJESKRANT

Hofjes die lid zijn van ons beraad kunnen meer exemplaren van de Hofjeskrant toegestuurd krijgen. Een berichtje aan het secretariaat is hiervoor voldoende.

LUSTRUMBIJEENKOMST 12 APRIL

Voor het programma van de lustrumbijeenkomst op 12 april, zie pagina 5.

NIEUW BESTUURSLID

MEVROUW E.C.M. ELZENGA-DUYNSTEE

Vanaf 1973 is Els Elzenga bekend met de problematiek van hofjes toen zij betrokken was bij de exploitatie van dertig hofjeswoningen in Den Haag en Scheveningen. Na haar vertrek naar Friesland in 1979 werd ze bestuurder op afstand. Het bestuur van de twee hofjes wilde een meer eigentijdse wijze van exploitatie en vond in 1980 een goede partner in de Haagsche Vereniging van 1854 tot verbetering van woningen. Els Elzenga verhuisde naar Naaldwijk, werd ook lid van deze vereniging en

zette zich opnieuw in voor het behoud en het voortbestaan van onder andere deze twee hofjescomplexen. Op initiatief van de Haagsche Vereniging is onder haar voorzitterschap in Den Haag een hofjesoverleg gestart onder de welluidende naam 'Hofjes in de Hofstad'. Doel van dit lokale overleg is kennisuitwisseling en het elkaar op de hoogte houden van gemeentelijke ontwikkelingen.

ELS ELZENGA-DUYNSTEE.

(advertenties)

Stijlvolle klasse

Ton model anno 1920

HANG- EN SLUITWERK
WEIJNTJES
EXCLUSIEF UIT VOORRAAD

Amsterdam Z.O. - Amsterdam Centrum - Utrecht - Naarden - Den Bosch
www.weijntjes.nl - Centraal tel.: 020 - 3113646

Liefde voor historie

BV Aannemingsbedrijf
SCHEURER

Restauratie
Renovatie
Funderingsherstel
Nieuwbouw
Verbouw
Onderhoud

Kamerlingh Onneslaan 40
1097 DH Amsterdam
Tel: 020-6930905
Fax: 020-6924113
E-mail: scheurer@wirehub.nl

VIJF JAAR STICHTING LANDELIJK HOFJESBERAAD

Na het afscheid als bestuurslid van het Landelijk Hofjesberaad werd mij gevraagd eens op papier te zetten hoe het Hofjesberaad totstandgekomen is. De stichtingsdatum weten we allemaal - 4 juni 1997 - maar er ging heel wat aan vooraf.

Nederland is een hofjesland. Er zijn geen landen waar deze vorm van wonen zo uitgebreid te vinden is. Sommige steden hebben heel veel hofjes en sommige slechts één of helemaal geen. Er waren vroeger veel meer hofjes, die echter in de loop van de eeuwen zijn verdwenen, verplaatst of gesloopt, veelal voor stadsuitbreidingen. Soms verloren hofjes hun woonfunctie. Veel contact tussen de Colleges van Regenten was er niet.

In steden met veel hofjes ontstond wel op plaatselijk niveau overleg of samenwerking tussen bestuurders. Zo kwam in Haarlem, waar nog negentien van de oorspronkelijke hofjes bestaan, in 1974 de Stichting Haarlemse Hofjes tot stand. Doel hiervan was onder meer om samen te proberen noodzakelijke restauraties te realiseren.

Ook in Amsterdam bestond al een overleg tussen hofjesbesturen, het zogenoemde Amsterdams Hofjesberaad, en Leiden kende de Stichting Leidse Hofjes. Bij toevallige contacten van bestuursleden van de verschillende beraden werden afspraken gemaakt om elkaars hofje te bezoeken. 'Amsterdam' nodigde 'Haarlem' uit op hun beraadvergadering. Het bleken aangename, interessante en nuttige contacten.

De vraag kwam op hoeveel hofjes Nederland eigenlijk telde. Het Amsterdams Hofjesberaad had heel goede contacten met de Stichting Het R.C. Maagdenhuis en vroeg of zij hulp konden en wilden bieden bij een landelijke inventarisatie. Die bereidheid was er en het Nederlands Contact Monumenten werd aangezocht.

Er kwam een lijst met ongeveer 125 vestigingen tot stand. Die lijst moest flink gecorrigeerd worden.

Momenteel zijn 75 hofjes nog als hofje - gebouw en doelen - in functie. De aldus verkregen adressen werden aangeschreven en op 25 april 1995 werd een vergadering belegd in het pand van Het R.C. Maagdenhuis. Het doel was om te kijken of we wat aan elkaar konden hebben en of we dezelfde problemen ondervonden. Ook was er de vraag of het hofje in de huidige tijd nog een functie heeft zoals de stichters die ooit bedoeld hebben.

Het bestuur van de Haarlemse hofjes Codde en Van Beresteyn vroeg de Vrije Universiteit in Amsterdam een onderzoek te doen naar het wonen van ouderen. Uit dat onderzoek bleek dat ook in deze tijd het wonen in een hofje een goede vorm van ouderenhuisvesting kan zijn. In april 1997 werd op een bijeenkomst in Leiden door 21 hofjes besloten tot het oprichten van een samenwerkingsverband. En op 4 juni 1997 werd bij notaris E.I.J. Spier te Amsterdam de stichtingsakte gepasseerd. Dat is nu ruim vijf jaar geleden en op 12 april wordt daaraan aandacht besteed in Edam.

HOFJESKRANT

Er zijn inmiddels meer dan zestig hofjesbesturen aangesloten: het Landelijk Hofjesberaad voorziet in een behoefte, zoals dat zo mooi heet. Dankzij Cor Hoekema uit Hoorn is er nu een eigen website. Vanaf het begin is er een eigen krant, waarvan nu tien nummers zijn verschenen. Over die krant wil ik nog iets zeggen. Via de krant is er een goed overzicht van wat er gedaan is via het Landelijk Hofjesberaad. Veel onderwerpen van belang voor hofjesbesturen zijn in de vergaderingen via deskundige inleiders aan de orde geweest. Bij het bekijken van de hofjeskranten heb ik weer met bewondering de

uitstekende hoofdartikelen gelezen. De 125 hofjes in de allereerste lijst kunnen teruggebracht worden tot 75 nu. Maar er komt af en toe een nieuw adres bij.

De steun van Het R.C. Maagdenhuis was enorm en onontbeerlijk, maar langzamerhand komt er wat meer afstand.

Ik wens de deelnemers aan het Landelijk Hofjesberaad alle goeds voor de toekomst, zowel vanuit de monumentale hoek als vanuit de woonvorm.

Wat nog steeds speelt, is de discussie: wat is precies een hofje en wat is de missie van het Landelijk Hofjesberaad?

Januari 2003, Rike Ruiter

(advertentie)

J. KNEPPERS

Aannemingbedrijf

Zeeburgerpad 49
1019 AB Amsterdam
020 - 608 15 15

**restauratie
onderhoud
verbouw
schilderwerken
nieuwbouw**

Lid van:
Stichting Vakgroep Restauratie
Erkend Restauratie Bouwbedrijf

FINANCIËEL OVERZICHT

Hieronder vindt u een overzicht van de uitgaven (lasten) en inkomsten (baten) over het jaar 2002, alsmede van de balans per 1 januari en 31 december 2002, van het Landelijk Hofjesberaad. Ter vergelijking zijn de cijfers over 2001 vermeld.

FINANCIËEL OVERZICHT 2002

Lasten	2002	2001	Baten	2002	2001
1. Kosten secretariaat	8.167	7.051	11. Bijdragen	7.130	6.239
2. Kantoorkosten	98	13	12. Advertenties	460	567
3. Portikosten	1.030	898	13. Rente bankrekening	10	15
4. Bankkosten	-	13	14. Overige baten	7	-
5. Representatiekosten	25	-	15. Subsidies en andere bijdragen	3.403	4.651
6. Drukwerk	5.028	4.118	19. Tekort	5.610	1.699
7. Bestuurskosten	628	454			
8. Kosten landelijke bijeenkomsten	860	84			
9. Kosten website	782	540			
10. Overige lasten	2	-			
	<u>16.620</u>	<u>13.171</u>		<u>16.620</u>	<u>13.171</u>

TOELICHTING

- Lasten**
- De secretariaatskosten bestaan uit het maken van verslagen, het verzorgen van correspondentie, het meewerken aan de Hofjeskrant, het verzenden van stukken en (gedurende enkele maanden) het voeren van de financiële administratie.
 - De kosten van drukwerk hebben betrekking op twee Hofjeskranten en de aanschaf van briefpapier, enveloppen e.d.
 - Betreft resterende kosten van het vervaardigen alsmede kosten van mutaties van de website.
- Baten**
- In 2002 hadden zich 58 hofjes aangesloten bij het Landelijk Hofjesberaad. In 2001 waren dat er nog 51. Een tweetal aangeslotenen voldoet een hogere bijdrage.
 - Betreft advertenties in de Hofjeskrant.
 - Betreft een (gedeeltelijk nog te verwachten) subsidie van Het R.C. Maagdenhuis.

Balans per 1 januari 2002	Bedrag		Bedrag
Saldo bankrekening	2.713	Eigen vermogen	4.309
Nog te ontvangen:		Nog te betalen:	
Bijdragen hofjes	1.134	Crediteuren 2000	567
Rente bankrekening	2	Crediteuren 2001	3.397
Subsidies en andere bijdragen	4.651	Teveel ontvangen bijdragen	227
	<u>8.500</u>		<u>8.500</u>
Balans per 31 december 2002	Bedrag		Bedrag
Saldo bankrekening	4.907	Eigen vermogen	4.309
Nog te ontvangen:		nog te betalen:	
Bijdragen hofjes	457	Crediteuren 2001	1.605
Rente bankrekening	4	Crediteuren 2002	6.086
Subsidies en andere bijdragen	1.134	Teveel ontvangen bijdragen	112
Tekort 2002	5.610		
	<u>12.112</u>		<u>12.112</u>

Het R.C. Maagdenhuis heeft voor het jaar 2002 een bijdrage toegezegd van € 3.403,-. Het tekort over 2002 bedraagt hierdoor € 5.610,-. Dit bedrag komt ten laste van het eigen vermogen, dat hierdoor € 1.301,- negatief wordt. De komende jaren moet deze situatie worden rechtgetrokken. Er zijn inmiddels maatregelen genomen om de inkomsten te verhogen en de kosten te verlagen.

JAARVERSLAG 2002 VAN HET LANDELIJK HOFJESBERAAD

Zoals gebruikelijk waren er in 2002 weer twee bijeenkomsten voor de leden. De aftrap voor het nieuwe jaar was op 13 april in Het Hof van Alkmaar met een discussie over het beheer en behoud van hofjes.

Andries de Jong, organisatieadviseur van Concern/BWM Marketing en Organisatie, en 'architect' van het Landelijk Hofjesberaad, besprak daar de verschillende opvattingen over hoe hofjes te laten functioneren. Hij stelde vast dat een aantal bedreigingen niet op het individuele niveau van een hofje te keren is. Het is daarom wijs om het, waar nodig, gezamenlijk hogerop te zoeken, opdat de duurzaamheid van de hofjes gewaarborgd is. Veertig deelnemers bezochten de voorjaarsbijeenkomst, afkomstig van 24 hofjes. In Hofjeskrant nummer 10 is deze bijeenkomst uitvoerig belicht.

De najaarsbijeenkomst op 5 november was binnen de gastvrije muren van de Celzusterenkamer van de Stichting De Armen de Poth in Amersfoort. De heer W. Reedijk van Aedes Vereniging van Woningcorporaties hield een inleiding over hetgeen woningcorporaties voor hofjes kunnen betekenen. Ook hier kwam de gezamenlijkheid versus het

individuele optreden van hofjes aan de orde.

Elders in dit nummer vindt u een verslag van deze bijeenkomst, waaraan ongeveer veertig bestuurders van twintig hofjes deelnamen.

BESTUURSNIEUWS

- Het bestuur van het Landelijk Hofjesberaad vergaderde in het verslagjaar zes keer. Het jaarverslag 2001 preludeerde reeds op de wenselijkheid van financiële zelfstandigheid van de stichting, nu de oorspronkelijke subsidiënt, Het R.C. Maagdenhuis, terugtreedt. Het bestuur heeft in overleg met de leden daartoe een bijdrageregeling in het leven geroepen, gebaseerd op het aantal te verhuren eenheden. De brief met antwoordformulier is in januari aan de leden verzonden.
- Het bestuur wil graag zo veel mogelijk foto's van hofjes op de website (www.hofjesberaad.nl) van het Landelijk Hofjesberaad plaatsen. Foto's kunt u sturen naar het

secretariaat: Huddestraat 3-5, 1018 HB Amsterdam.

- Vorig jaar is door ons bestuurslid Cor Hoekema hard gewerkt aan een enquête over onderwerpen waarmee hofjesbesturen te maken krijgen, zoals de rechtsvorm, de exploitatie en reservering voor onderhoud en belasting. Dit kunt u allemaal lezen in Hofjeskrant nummer 9, van maart 2002.
- Om de kosten van de Hofjeskrant binnen de perken te houden, probeert de redactie adverteerders te werven. Het is echter zeker niet de bedoeling er een advertentieblad van te maken.
- Enkele bestuursleden bezochten een seminar over wonen en werken, georganiseerd door ons lid De Haagsche Vereniging van 1854 tot verbetering van woningen, en bestemd voor culturele en maatschappelijk relevante beroepsgroepen.
- De Stichting Codde en Van Beresteyn heeft een prijs ingesteld voor degene die de beste resultaten behaalt bij de studie naar de bevordering van het zelfstandig wonen en functioneren van ouderen. Ons bestuurslid Cees Hooysschuur nam zitting in de jury. Hierover vindt u meer in Hofjeskrant nr. 10.
- In 2002 versterkten onze geleerden: Hofje Margaretha Splinter, Hofje Paling en Van Foreest, Wildemanshofje, alledrie in Alkmaar; Kuyl's Fundatie 1814 in Rotterdam; Het Heilige Geesthofje in Naaldwijk; Meermanshof in Leiden; Broekerhuis in Broek in Waterland; Liefde is het Fondament, Lindenhofje en Hofje De Zeven Keurvorsten, alledrie in Amsterdam. Daarmee komt het aantal bij het Hofjesberaad aangesloten hofjes op 62.

VOORJAARS- EN LUSTRUMBIJENKOMST

Op zaterdag 12 april 2003 wordt in Edam de voorjaarsbijeenkomst van het LHB gehouden. Deze bijeenkomst staat in het teken van het eerste lustrum van de stichting. Gastheer is de Stichting Proveniershuis Edam. De plaats van samenkomst is de kosterij naast de Grote Kerk, Kerkstraat 59 in Edam.

Het programma luidt:

- 10.30 uur: Ontvangst
- 11.00 uur: Huishoudelijke vergadering
- 11.30 uur: 'Een welverzorgde oude dag. Hofjes in de Middeleeuwen en vroegmoderne tijd'. Voordracht door mw. dr. J. Spaans, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, faculteit geesteswetenschappen, afdeling religiestudies
- 12.30 uur: Lunch
- 13.30 uur: Rondleiding door Edam langs onder andere het Proveniershuis, de Grote Kerk, de Librije en de Latijnsche School
- 15.30 uur: Sluiting met een gezellig samenzijn

Tijdens de huishoudelijke vergadering kunnen de partners deelnemen aan een kleine rondleiding door de stad.

Gustaaf Witsen Elias, secretaris

WONINGCORPORATIES EN HOFJES: KANSSEN VOOR SAMENWERKING

UIT HET HOFJESBERAAD VAN NOVEMBER 2002

Op 5 november jl. was de heer W. Reedijk van Aedes Vereniging van Woningcorporaties uitgenodigd om met het Hofjesberaad van gedachten te wisselen over de mogelijke betekenis van woningcorporaties voor de hofjes.

De heer Reedijk zag de bijeenkomst vooral als een wederzijdse kennismaking. Hij schetste een beeld van de geschiedenis van woningcorporaties en plaatste die in het verlengde van die van hofjes. Ook bij corporaties gaat het om een vorm van particulier initiatief, die erop gericht is mensen goed te laten wonen en dan vooral voor degenen die daarin niet op eigen kracht kunnen voorzien. De geschiedenis van corporaties laat ook talrijke voorbeelden zien van woonvormen die vergelijkbaar zijn met hofjes; van de tuindorpen uit de jaren twintig tot aan moderne woongroepen.

MAATSCHAPPELIJK ONDERNEMER

Corporaties vormen nu een sterke partij op de woningmarkt. De 600 leden van Aedes hebben bij elkaar zo'n 2,5 miljoen woningen. Dat is ruim 35 procent van alle woningen in Nederland en ongeveer driekwart van het totale aantal huurwoningen. Financiering van zo'n enorm bezit heeft grote aandacht en in de afgelopen jaren van verzelfstandiging zijn er diverse instrumenten ontwikkeld om die financiering veilig te stellen.

Het door de corporaties gezamenlijk opgebouwde Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) neemt daarin een bijzondere plaats in. Door dit garantiefonds kunnen corporaties gemakkelijker en goedkoper geld op de kapitaalmarkt aantrekken en daarmee hun investeringen financieren. Corporaties beschouwen zich als maatschappelijk ondernemers. Dat wil zeggen dat zij net als andere bedrijven winst proberen te maken waar dat kan, maar dat zij hun middelen altijd inzetten voor wonen en de mensen die daarbij aandacht behoeven. De manier waarop zij die middelen inzetten, is lokaal bepaald. In toenemende mate wordt samengewerkt met instellingen op het terrein van zorg en welzijn.

WEDERZIJDSE INTERESSE

Doordat corporaties zo'n sterke positie op de woningmarkt hebben en doordat zij professioneel met vastgoed omgaan, kunnen zij een interessante partner zijn voor hofjes. Reedijk noemde als sterke punten de deskundigheid op gebied van onderhoud en onderhoudsplanning en de daarmee samenhangende financiële

planning. Maar ook de investeringscapaciteit en de kennis van vermogensbeheer, gerelateerd aan vastgoed, kunnen voor de hofjes van betekenis zijn.

Anderzijds vermoedt hij bij veel corporaties interesse in hofjes. Naar schatting houdt de helft van de corporaties zich bezig met monumentaal bezit. Ook hier vinden veel corporaties dat zij een maatschappelijke functie hebben: werken aan de stad, met respect voor het verleden. Naast dat monumentale karakter is voor corporaties ook de woonvorm van hofjes interessant en misschien zelfs een inspiratiebron voor het ontwikkelen van nieuwe projecten. Reedijk noemde het terecht dat vanuit de hofjes respect voor deze woonvorm wordt gevraagd en dat alleen dan een verder gesprek zinvol is. Samenwerking is altijd maatwerk en beide partijen moeten zich daar prettig bij voelen. Hij zei te hopen dat de wederzijdse kennismaking daaraan kan bijdragen en dat de communicatiekanalen van Aedes, zoals de internetsite www.aedes.nl, daarin een rol kunnen spelen.

BELANGSTELLING UIT JAPAN

In oktober bezocht iemand uit Japan diverse keren de website van het Haarlemse Frans Loenen Hofje. Korte tijd later kwamen er vragen uit Japan over de ontstaansgeschiedenis van hofjes. Kortom: het Kyushu Institute of Design is zeer geïnteresseerd in hofjes. Professor Toshikazu Ishida zocht contact met het Landelijk Hofjesberaad en ontmoette een bestuursdelegatie in het Haarlemse hofje. Al spoedig bleek dat de heer Ishida een lijst van Nederlandse hofjes bezat waar wij van wattertanden... Professor Ishida wil voor zijn onderzoek graag plattegronden van hofjes hebben. Uiteraard willen wij hem daarbij helpen. Wij verzoeken u dan ook om ons een (kopie van een) goede plattegrond van uw hofje te sturen. Bijvoorbeeld een schaaltekening die voor een

HET BESTUUR VAN HET LANDELIJK HOFJESBERAAD ONTVING PROFESSOR ISHIDA IN EEN HAARLEMS HOFJE.

restauratie of ingrijpende verbouwing is gemaakt. Wij scannen de tekening en mailen die dan naar Japan. Na het scannen krijgt u uw materiaal uiteraard terug. Tekeningen graag sturen naar: M. Poldermans, Krokusstraat 6, 2015 AG Haarlem.

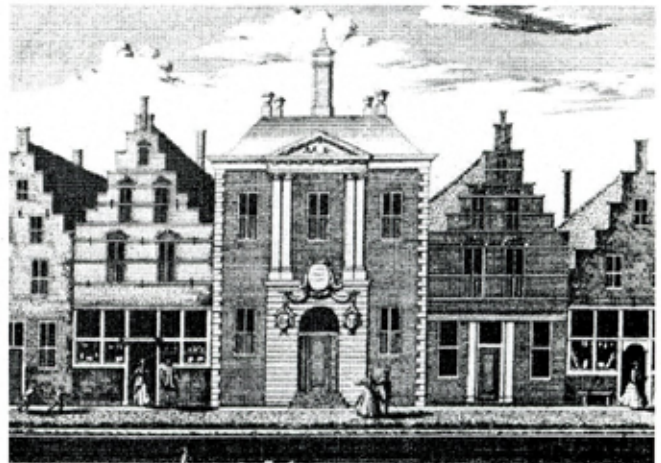
NIEUW LID: MEERMANSBURG

Het hofje Meermansburg, aan de Oude Vest 159 in Leiden, werd in 1680 gesticht door Maarten Ruychaver Meerman en zijn vrouw Helena Verburgh. Meerman was een van de zeventien bewindhebbers van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Het rechthoekige hofje bestond oorspronkelijk uit dertig huizen van twee verdiepingen met een zolder.

Aan een van de smalle zijden stond een poortgebouw met daarin de regentenkamer. Vanaf 1897 tot de restauratie in 1977-79 was de regentenkamer een museum. Het oorspronkelijke goudleerbehang is weliswaar verdwenen, maar er zijn veel geschilderde portretten te bewonderen. Tussen 1982 en 1995 was Het Pijpenkabinet er gevestigd. Nu is de regentenkamer te huur voor bijzondere gelegenheden.

Aan de tegenover gelegen zijde stond het claphuis of de beurs, een ontmoetingsplaats voor de bewoners. In 1780 zijn daarvoor twee woningen in de plaats gekomen. Ter weerszijden bevonden zich twee huisjes.

De tuin met vier rechthoekige perken is in 1717 aangelegd. Op de kruising van de wandelpaden staat een monumentale pomp. Daarop is een meerman afgebeeld die met zwaard en schild de onder hem staande burcht verdedigt, een humoristische verwijzing naar het echtpaar dat het hofje stichtte. Lindebomen en verschillende vruchtbomen completeren het binnenterrein. Het hofje was bestemd voor aanzienlijke, oude dames, die vooral van gereformeerde huize waren. De huisjes werden bij toerbeurt door de regenten toegewezen. Een uitzondering vormden de hoekhuisjes, waarin mensen mochten wonen die familie waren van de stichters.

HET HOFJE MEERMANSBURG IN LEIDEN WERD IN 1680 GESTICHT.

Het hofje, beheerd door de Stichting Het Meermansburg, is in de loop der jaren verbouwd, aangepast en verbeterd en bestaat nu uit 28 huisjes en 2 grotere woningen. De leeftijd van de huidige bewoners ligt tussen dertig en veertig jaar.

Literatuur: Door gangen en poorten naar de Leidse Hofjes, I. Leermakers en F.J. Welling, Leiden 1997.

CHRISTMAS CAROLS

Op zaterdagmiddag 14 december bracht het koor Lunedi 'Christmas Carols' ten gehore. Het concert vond plaats op het open binnenterrein van het Hofje van Wouw aan de Lange Beestenmarkt in Den Haag. Het koor werd begeleid door organiste Hanneke van der Leeuw. Kaarsen en vuurkorven zorgden voor een sfeervolle ambiance.

Op het programma stonden internationale kerstliederen, waaronder Franse, Russische, Duitse en Engelse. Het veelkoppige publiek werd een aantal keren uitgenodigd deel te nemen aan de koorzang. Bij het bekende 'Silent night, holy night' en 'O come, all ye faithful' gaf het publiek daar dankbaar gehoor aan.

Het koor, onder leiding van Tanja Rafaël, bestaat uit vijftien vrouwen, waaronder mw. G.Th.M. Wirtz van de Haagse Vereniging van 1854. Voor deze gelegenheid was het koor, dat altijd op maandagavond oefent (Lunedi), uitgebreid met enkele heren.

Na afloop van het aantrekkelijke concert werden toehoorders en uitvoerenden getraakteerd op warme chocolademelk en glühwein.

Een zeer geslaagd initiatief, dat navolging verdient.

BAUDUIN FINANCIËEL ADVIES EN BEHEER

P.J.M. BAUDUIN ec.drs.

- 20 Jaar ervaring financieel hofjesbeheer voor stichtingen!
- Real time algemene en huuradministratie
- Achterstandsprocedure, teruggave dividendbelasting enz.
- Financiële meerjarenprogrammering
- Leningsadvisering
- Belegging financiële middelen
- Macro-economische analyse voor o.m. renteverwachting
- Bedrijfsanalyses t.b.v. beleggingen
- Ned. electronic banking

Croce d'Alvo 48, 05020 Fornole (TR), Italie

Tel/Fax 0039 - 0744 - 998001 Fax/Tel 0039 - 0744 - 998107
Op reis 0039 - 347 - 3332950 Email bauduinpjm@libero.it

Bezoek aan Nederland in 2003: rond 21 Mrt, en/of 12 Apr, 13 Jun, 28 Nov.

Voor hofjes gratis vrijblijvende documentatie!

Extra exemplaren resp. derden na € 10 storting op rekening
ABN-AMRO 47.26.02.985 t.n.v. P.J.M. Bauduin te Fornole.

COLOFON

REDACTIE: C.M. Hooysschuur, J.M. Poldermans, W.J.H. Verwers

VORMGEVING: C-kwadraat, Christien van Beek

DRUK: Jubels Groep

PRODUCTIEBEGELEIDING: Concern/Schoenmakers Communicatie-projecten

(advertentie)

NIEUW LID: HEILIGE GEESTHOFJE

HET HEILIGE GEESTHOFJE IN NAALDWIJK.

Rond de Oude Kerk van Naaldwijk, ooit gewijd aan de heilige Adrianus, ligt een aantal huizen in een soort ringbebouwing. Een van de huizen was het zogenaamde 'pastoorshuis', gelegen aan de oostzijde van de Kerkklaan. Daarbij behoorde een grote tuin met boomgaard. Een deel daarvan bestemde Hendrik IV, heer van Naaldwijk, in 1496 bij testament voor de inrichting van vijf huisjes voor arme, oude mannen. Na voltooiing ervan zijn zij overgedragen aan de zogenaamde Heilige Geestmeesters.

In 1629 verkochten Floris Pieters van der Bloem en Gerrit Adriaensz. van der Schinkel een deel van hun bezit aan prins Frederik Hendrik. Die woonde op een fraaie buitenplaats in Honselersdijk en gaf geld om het aantal armenhuisjes uit te breiden tot tien. Hij was niet alleen bezorgd om de arme bevolking, maar hij stelde ook belang in werken van barmhartigheid. Tot realisatie kwam het echter niet, want men koos voor een geheel nieuwe opzet. Er werden tegenover elkaar twee rijen van tien huisjes gebouwd. Daaraan werd een ziekenzaaltje toegevoegd, nu nog te herkennen aan de flessenhalsgevel.

Aan een van de open zijden werd een kapel gebouwd, vermoedelijk tegelijkertijd met de huisjes, dus in de tijd van Frederik Hendrik. Het is echter niet uitgesloten dat het bestaan van de kapel teruggaat tot de bouw van de eerste huisjes in 1496. In de achttiende eeuw verloor de kapel zijn functie. Tussen 1807 en 1920 werd het bouwwerk voor de joodse eredienst gebruikt. Daarna deed het tot 1987 dienst als expositieruimte voor het Westlands Streekmuseum. Thans heeft het bouwwerk een ceremonieel karakter; er worden bijvoorbeeld burgerlijk huwelijken gesloten.

Later is de andere open zijde bebouwd, wellicht om het geheel een besloten karakter te geven. Het ging om een huis met tuin, boomgaard, zomerhuisje en paardenstalling.

Bij de verkoop in 1845 gaf het bestuur van het Oude Mannen- en Vrouwenhuis toestemming voor het aanbrengen van een deur, die toegang gaf tot het hofje, en van een lichtkozijn dat uitzag op het binnenplein ervan. In het begin van de negentiende eeuw berustte het beheer van het Heilige Geesthofje bij de 'rentmeester van goederen van de prins te Naaldwijk en Honselersdijk'. Dit werd in 1846 overgedragen aan een ontvanger der Domeinen. In 1955 nam de gemeente het beheer van het hofje op zich, terwijl het in bezit bleef van Domeinen. In 1962 werden de huisjes per twee samengevoegd, zodat het aantal bewoonde huisjes halveerde.

Literatuur:

Historisch Naaldwijk, uitgave van het Gemeentearchief Naaldwijk en de VVV Westland
De ringbebouwing van de Oude kerk van Naaldwijk, door C.G.M. Veenman, in: Naeltwich 1198-1998, Naaldwijk, 1998

HUURCONTRACTEN

Steeds meer hofjes worden de laatste tijd geconfronteerd met huurcontracten die niet waterdicht zijn. Het ideale hofjeshuurcontract lijkt niet te bestaan. Het bestuur van het Landelijk Hofjesberaad probeert meer duidelijkheid in deze zaak te krijgen en verzoekt leden, die menen een goed doortimmerd huurcontract te hebben, een kopie hiervan naar het secretariaat te sturen. Al vergelijkend wil het bestuur komen tot het meest ideale huurcontract voor een hofje. U begrijpt, hoe meer vergelijkend materiaal wij krijgen, des te idealer ons eindproduct zal worden.